

STOP- PIROTEHNIKA

Aplikativni inovacijski predlog

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici: *Blažka Margušič*
Zala Roškar

Mentorica: *Nataša Vauda*

Ptuj, 2019

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nama pomagali pri nastanku raziskovalne naloge. Mentorici, gospe Nataši Vauda, za pomoč in čas, ki nama ga je namenila; gospodu Tilnu Mlakarju iz Veterinarskega centra Mlakar na Ptuju in učencem Osnovne šole Mladika, ki sva jih anketirali.

VSEBINA

KAZALO SLIK	II
POVZETEK	1
ABSTRACT	2
1 UVOD	3
2 TEORETIČNI DEL	4
2.1 PIROTEHNIKA.....	4
2.1.1 Razvoj pirotehnikе skozi čas.....	4
2.1.2 Delovanje pirotehničnih sredstev.....	4
2.1.3 Razlogi za uporabo pirotehničnih sredstev.....	4
2.2 VPLIV PIROTEHNIČNIH SREDSTEV NA ŽIVALI.....	5
2.2.1 Delovanje mačjega ušesa.....	5
2.2.2 Delovanje pasjega ušesa.....	6
2.2.3 Reakcija mačke na glasen pok.....	7
2.2.4 Reakcija psa na glasen pok.....	7
2.2.5 Pomoč psu in mački.....	8
2.2.5.1 Pomoč psu.....	8
2.2.5.2 Pomoč mački.....	8
2.2.6 Reakcija divjih živali na glasen pok.....	9
2.3 MEDIJSKO OZAVEŠČANJE.....	9
3 EMPIRIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE	12
3.1 OSNOVNI PODATKI O RAZISKAVI.....	12
3.1.1 Namen raziskave.....	12
3.1.2 Populacija in vzorec.....	12
3.1.3 Metode dela.....	12
3.1.4 Pripomočki.....	12
3.1.5 Hipoteze.....	13
3.2 REZULTATI ANKETNEGA VPRAŠALNIKA.....	13
3.3 INOVACIJSKI PREDLOG.....	19
4 DISKUSIJA	21
5 ZAKLJUČEK	22
6 VIRI IN LITERATURA	23
7 PRILOGE	24

KAZALO SLIK

SLIKA 1: ZGRADBA MAČJEGA UŠESA.....	5
SLIKA 2: PASJE UHO.....	6
SLIKA 3: PRAVAPETICIJA.....	10
SLIKA 4: PLAKATI.....	11
SLIKA 5: STAROST.....	13
SLIKA 6: ALI SI TI IN TVOJA DRUŽINA V PRAZNIČNEM ČASU UPORABLJALA PIROTEHNIČNA SREDSTVA?.....	14
SLIKA 7: ZAKAJ UPORABLJAŠ PIROTEHNIČNA SREDSTVA?.....	14
SLIKA 8: ALI SI V TEM ČASU ZASLEDIL KAKŠNE OGLASE, KI OPOZARJAJO NA TO, KAKO VPLIVAJO PIROTEHNIČNA SREDSTVA NA ŽIVALI? (UPOŠTEVANI ODGOVORI TISTIH OSNOVNOŠOLCEV, KI SO NA TRETJE VPRAŠANJE V ANKETI ODGOVORILI Z DA.).....	15
SLIKA 9: KATERI OGLASI, KI OPOZARJAJO VPLIV PIROTEHNIČNIH SREDSTEV NA ŽIVALI, SO TI OSTALI NAJBOLJ V SPOMINU? (UPOŠTEVANI ODGOVORI TISTIH OSNOVNOŠOLCEV, KI SO NA TRETJE VPRAŠANJE V ANKETI ODGOVORILI Z DA.).....	16
SLIKA 10: ALI SI IZ OGLASOV IZVEDEL, KAKO UPORABA PIROTEHNIČNIH SREDSTEV VPLIVA NA ŽIVALI?.....	17
SLIKA 11: ALI TE OGLASI, KI OPOZARJAJO NA TO, KAKO VPLIVAJO PIROTEHNIČNA SREDSTVA NA ŽIVALI PREPRIČAJO PROTI UPORABI LE TEH? (UPOŠTEVANI ODGOVORI SAMO TISTIH ANKETIRANCEV, KI SO V 3. VPRAŠANJU ODG. Z DA).....	17
SLIKA 12: KAKŠNE VRSTE OGLASOV BI PREDLAGAL/A OZIROMA KAJ BI PRI OGLASIH SPREMENIL/A DA BI BILI DOVOLJ PREPRIČLJIVI, IN BI LJUDI ODVRNILI OD UPORABE PIROTEHNIČNIH SREDSTEV?.....	18
SLIKA 13: ALI SI UPORABNIK KATEREGA DRUŽABNEGA OMREŽJA?.....	18
SLIKA 14: KATERO DRUŽABNO OMREŽJA NA SPLETU NAJPOGOSTEJE SPREMLJAŠ IN UPORABLJAŠ?.....	19
SLIKA 15: POSNETEK ZASLONA.....	20

POVZETEK

Kot veliki ljubiteljici živali in narave, sva se odločili za raziskovalno temo Stop-pirotehnika. Obe sva lastnici živali, zato vsako leto opazujemo trpljenje živali, zaradi uporabe pirotehničnih sredstev. Ob tem sva se tudi vprašali, kako to, da kljub številnim opozorilom različnih medijev ljudje še vedno posegajo po uporabi pirotehnike. Z najino nalogo želiva na najin način opozoriti uporabnike pirotehničnih sredstev na trpljenje živali in njihovih lastnikov zaradi uporabe pirotehničnih sredstev.

Raziskali sva vpliv pirotehnike na čutila psov in mačk ter divjih živalih, in še le ob tem sva ugotovili kako to zelo škoduje našemu planetu in vsem bitjem. Ob raziskovanju sva se naučili, kako občutljiva in zelo razvita so živalska čutila in koliko glasneje slišijo poke od ljudi. Spoznali sva, da za hišne ljubljence obstaja veliko različnih prijemov, kako jih lahko zaščitimo.

Zanimalo naju je delovanje in zgodovina pirotehničnih sredstev, ter škodljive posledice njene uporabe. V raziskovalni nalogi sva ugotovili, da se pirotehnika ni veliko spremenila skozi zgodovino in da nikoli ni bila v prid naši naravi, le nekaj kratkih sekund ljudem in njihovi domišljiji.

Pri raziskovanju nama je bil v pomoč intervju, ki sva ga opravili v veterinarskem centru Mlakar z veterinarjem Tilnom Mlakarjem in anketa, ki sva jo izvedli med osnovnošolci. Ugotovili sva, da osnovnošolci večino medijskih sporočil opazijo na družbenih omrežjih, ki jih uporabljajo.

Naredili sva svoj Instagram profil, kjer opozarjava ljudi na nevarnosti in posledice pirotehnike. S pomočjo profila opozarjava uporabnike Instagrama na posledice uporabe pirotehničnih sredstev za živali in deliva zgodbe in mnenja ljudi, ki so sami imeli slabe izkušnje v zvezi z pirotehničnimi sredstvi. Pridružilo se nama je kar nekaj ljudi, društev in lastnikov živali, s katerimi želimo preprečiti uporabo teh škodljivih izdelkov.

Z raziskovalno nalogo sva pridobili veliko novih znanj iz področja veterine in naravoslovja. Najina glavna ugotovitev je, da zelo veliko ljudi, kljub medijski propagandi, ki osvešča o nevarnostih uporabe le te, uporablja pirotehniko. Sami zagovarjajo prepoved prodaje pirotehnike in sva virtualno sodelovali v raznih peticijah. Zavedava se, da je skoraj nemogoče ukiniti masovno prodajo teh sredstev, vseeno pa upava, da bova s to raziskavo koga prepričali, kako nepotrebno je metanje denarja skozi okno, samo za par sekund in minut užitka. Stopimo skupaj, pomagajmo nemočnim bitjem in naravi!

ABSTRACT

As a great fan of animals and nature, we decided to explore the topic of Stop-pyrotechnics. Both of us are owners of animals, therefore every year we observe the suffering of animals due to the use of pyrotechnic products. In addition, we also asked how, despite numerous warnings from various media, people still encroached on the use of pyrotechnics. With our mission, we want to alert our users of pyrotechnic articles to the suffering of animals and their owners, because of the use of pyrotechnic articles.

We investigated the impact of pyrotechnics on the senses of dogs and cats and wild animals, and yet only after this we found out how this greatly hurt our planet and all beings.

During the research, we learned how sensitive and highly developed animal sensors are and how much more loudly they hear the hype from people. We realized that there are many different approaches for pets and how we can protect them.

We were interested in the operation and history of pyrotechnics, and the harmful consequences of its use. In the research work, we discovered that the pyrotechnics did not change much in history and that it was never in favor of our nature, only a few short seconds to people and their imagination.

During the research, an interview that we did in Veterinary Center Mlakar with veterinarian Tilen Mlakar and a survey we conducted among primary school students was helpful. We found that primary school students see most media messages on the social networks they use.

We made our own Instagram profile, where we alert people to the dangers and consequences of pyrotechnics. With the help of that profile, Instagram users are cautioned about the consequences of the use of pyrotechnic articles for animals and the delusional stories and opinions of people who have themselves had poor experience in pyrotechnics. We have been joined by quite a few people, societies and owners of animals with which we want to prevent the use of these harmful products.

With the research project, we gained a lot of new knowledge in the field of veterinary science and natural sciences. Our main conclusion is that very many people, despite media propaganda, who are aware of the dangers of using it, use pyrotechnics. We defend ban on the sale of pyrotechnics and we virtually participated in various petitions. We are aware that it is almost impossible to abolish the massive sale of these funds, but we still hope that with this survey we will convince some people, how unnecessary is throwing money out of the window, only for a few seconds and minutes of pleasure. Let's get together, help helpless beings and nature!

1 UVOD

V predprazničnih časih smo velikokrat priča številnim opozorilom medijev, številnim plakatom, peticijam, ki javnost opozarjajo na nevarnost uporabe pirotehničnih sredstev za ljudi, živali in naravo. Kljub temu pa smo lahko vsako leto opazujemo številne ognjemete in druge pirotehnične učinke. Vsako leto lahko beremo o poškodbah povezanih z uporabo pirotehnik.

Kot ljubiteljici živali, sva se odločili, da se bova v najini raziskovalni nalogi v teoretičnem delu osredotočili na vpliv pirotehnik na živali. Raziskali bova področje pirotehnik, njen zgodovinski razvoj, kako deluje in zakaj jo ljudje sploh uporabljajo. Zanimalo naju bo, kateri mediji vse opozarjajo ljudi na škodljive učinke pirotehnik za živali in kako so pri tem učinkoviti.

V anketi naju bo zanimalo, koliko osnovnošolcev uporablja pirotehniko, ali poznajo škodljive učinke le te na živali, ali imajo mediji dovolj močan vpliv na to, da se za pirotehniko ne bi več odločali in kateri mediji so za osnovnošolce dovolj prepričljivi.

Izdelali bova Instagram profil, na katerem bova ozaveščali vse zainteresirane o škodljivih vplivih pirotehnik na živali, objavljali zgodbe lastnikov živali in delili zgodbe z uporabniki tega družbenega omrežja. Na ta način bova na svoj način prispevali k večjemu ozaveščanju širše javnosti in pomagali živalim.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 PIROTEHNIKA

2.1.1 Razvoj pirotehnikе skozi čas

Prvi dokumenti o iznajdbi pirotehnikе prihajajo iz Kitajske iz 7. stoletja. Takrat je bil zelo pomemben pok. Glasnejši kot je bil bolje je bilo za regijo. Pokali so na noč novega leta z namenom, da bi odgnali zle duhove.

Pirotehniko so izdelovali iz kalijevega natrija, žvepla in aktivnim ogljem eksploziva. To so poimenovali smodnik.

Tisti, ki so znali izdelati pirotehniko, so bili zelo cenjeni, saj so znali veliko zahtevnih tehnik za izdelavo. Teh tehnik so se naučili okoli leta 1240. K tej iznajdbi so veliko pripomogli Arabci.

Kdo je pirotehniko prinesel k nam pa ni povsem jasno. Prva teorija pravi, da je pirotehniko k nam prinesel trgovec Marco Polo v 13. stoletju. Druga teorija pa pravi, da so jih s seboj prinesli Arabci v 15. stoletju. Uporabljali naj bi jih ob porokah in ob vojaških zmagah.

Naslednja stoletja pirotehnika ni nekaj napredovala. Italijani so v začetku 19. stoletja odkrili, kako lahko nastane barvni ognjemet. Do takrat pa so poznali le belega in zlatega. To so odkrili tako, da so ugotovili kakšna je pravšnja temperatura, da kovine, ki sestavljajo pirotehniko, postanejo plini in obarvajo plamena.

Ko se je pojavila tehnologija pa se je uporaba povečala in postala bolj varna kot do tedaj, čeprav je še zmeraj bila zelo nevarna in še vedno je (Projekti gimvic [online], 2019).

2.1.2 Delovanje pirotehničnih sredstev

Pirotehnika deluje tako, da se ob prižigu vžigalne vrvice ogenj razširi navzdol po izdelku, ko ogenj prispe do eksplozivne snovi (v snovi je sol), se ta začne segreti. Ob dovolj visoki temperaturi, se ta dvigne v zrak. Med tem ko je izdelek v zraku, še ogenj v njen vedno gori in ko pride do zmesi, te ob zelo visoki temperaturi reagirajo in to povzroči eksplozijo (Projekti gimvic [online], 2019).

2.1.3 Razlogi za uporabo pirotehničnih sredstev

Nekoč so ljudje pirotehniko uporabljali za odganjanje slabih duhov in slabe energije.

Danes pa pirotehniko uporabljajo bolj kot ne za zabavo. Nekateri pravijo, da je to njihova tradicija za novoletne praznike, spet drugo uporabljajo zato ker so jim všeč svetlobni in zvočni efekti (Knjižnica Celje [online], 2019).

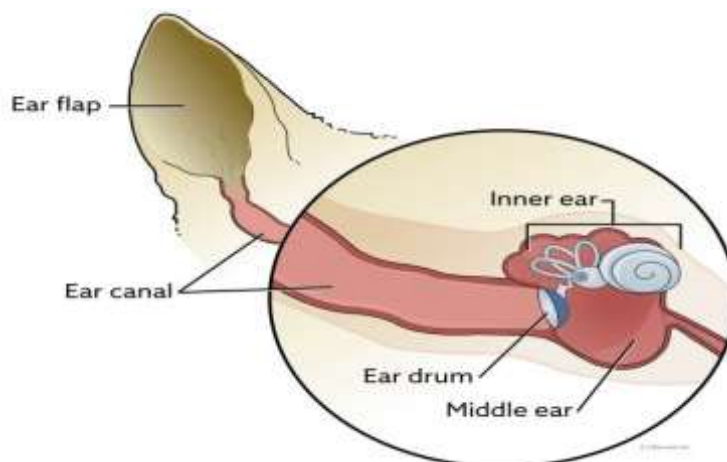
2.2 VPLIV PIROTEHNIČNIH SREDSTEV NA ŽIVALI

Učinki pirotehničnih sredstev vplivajo predvsem na čutila živali. Pri raziskovanju živalskih čutil sva se osredotočili na sluh mačk in psov, ki je pri tem najbolj izpostavljen.

2.2.1 Delovanje mačjega ušesa

Mačje uho je s zgrajeno iz ušesa – zunanji del, ki ga vidimo, ušesnega kanala in notranjega ušesa, ki je pomemben za mačje ravnotežje. Ušesni kanal je cevki podoben organ, ki vodi do bobniča, ki je bistvenega pomena za sluh. Le-ta vibrira, kadar pride zvočno valovanje v uho. Mačje uho premika 32 posameznih mišic, ki omogočajo ušesi obračati vsako po svoje. Mačke premikanje ušes uporabljajo tudi kot telesno govorico. Če je mačka zadovoljna in lagodna jih po navadi drži pokončno, usmerjene naprej. Ko je jezna ali prestrašena, ušesa položi nazaj. Ko bo pozorna na zvoke iz okolice, bo ušesa vzdigovala pokončno in jih obračala v smeri dogajanja. Ob glasnem poku mačka ušesa položi nazaj, saj s tem skuša zastreti glasne zvoke.

Mačke nizke tone načeloma slišijo slabše, zato se včasih bolj odzivajo ženskam kot moškim. Ljudje in mačke imamo približno enak razpon slišnih frekvenc na spodnjem delu (nizke frekvence), a nas pošteno prekašajo pri razponu visokih frekvenc. Mačke teh ultrazvokov ne uporabljajo za komunikacijo med seboj, jim pa predvidoma pomagajo pri lovu. Njihov slušni domet je do 5-krat daljši kot pri človeku, slišijo pa lahko celo dogajanje globoko pod zemljo (Lovka, idr., 2003).

Slika 1: Zgradba mačjega ušesa.

(Vir:

https://www.google.com/search?q=kako+deluje+ma%C4%8Dji+sluh&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwifzJvoqK7gAhUG3KQKHctmAtMQ_AUIDigB&biw=1366&bih=625#imgrc=wcLx3_tGRNyOhM, 8.2.2019)

2.2.2 Delovanje pasjega ušesa

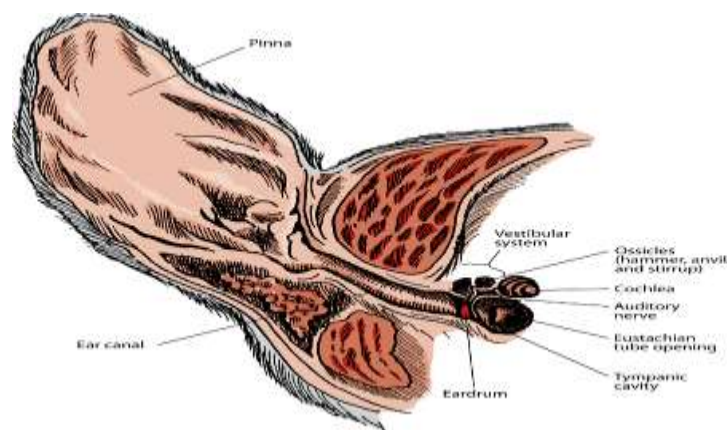
Pasji mladiček se koti gluha. Sluh se popolnoma razvije nekje pri 21. dnevu njegove starosti. Splošno gledano sluh psa ni dosti drugačen od človeškega. Bistvena razlika se nahaja v višini zaznavne frekvence in možnosti spreminjanja položaja ušes. S pomočjo zaznave višjih frekvenc, je psu omogočeno, da sliši več kot 5 krat bolje kot človek. Razpon oziroma dokazan rang frekvenčne zaznave psa je od 35 Hz do 100.000 Hz. Ne glede na zgornjo ali spodnjo mejo zaznavne frekvence pri psu, je vsekakor v vseh primerih veliko višja od človeške! Povprečno ocenjena zaznavna frekvenca pri človeku je tako med 20 Hz in 20.000 Hz (10 oktav) in pri psu 40 Hz do 60.000 Hz (10,5 oktave). Na podlagi teh spoznanj se lahko razloži, zakaj psi slišijo pasjo piščalko medtem, ko je človek ne more, saj so to ultrazvočni zvoki. Če je pok petarde že pri človeku zelo glasen, je pri psu še to veliko huje.

Morda se v ušesu psa pojavi celo bolečina, če petarda počí dovolj blizu. Veterinarji poudarjajo, da tako imenovana streloplachost ni vedno povezana z dobrim sluhom psa. Običajno streloplachi psi glasen zvok povežejo s preteklo travmatično izkušnjo, ki je pok spremljala, denimo z bolečino ali celo strahom, ki je zaradi poka obšel lastnika (Pasji horizont [online], 2019).

Ključna prednost psov, je tudi zmožnost spreminjanja položaja ušes, s čimer poveča zvok in njegovo zaznavo. Pes položaj svojih ušes lahko koordinira z 18 mišicami medtem, ko je človek sposoben premikati svoja ušesa le z 6 ušesnimi mišicami. Pes tako svoja ušesa lahko postavi pokončno, oziroma, jih rotira v različne smeri, česar človek ne zmore. Pasma, ki lahko svoja ušesa postavijo pokončno, zaznajo zvok bolje od tistih, ki tega ne zmorejo. Torej to je odvisno tudi od pasme, psi z ušesi navzgor pok slišijo še glasneje, kot tiste pasme, ki imajo ušesa obrnjena navzdol.

Kot zanimivost je primerno navesti tudi, da se po smeri, kamor pes obrne svoja ušesa, lahko določi od kje zvok prihaja. Na primer, če sta oba pasja ušesa usmerjena v smeri gobca, kažeta na to, da zvok prihaja iz tiste smeri.

Primerno je omeniti tudi obliko pasjih ušes. Tudi ta, sicer ne v zelo veliki meri, vpliva na moč pasjega sluha. Kombinacija slišnih frekvenc, možnosti spreminjanja položaja ušes in nekoliko drugačna oblika sluhovoda, kot ga ima človek, sluh psa postavi v do 4x močnejše zmožnosti, kot jih ima človek (Lovka, idr., 2003).

Slika 2: Pasje uho.

(Vir: https://www.google.com/imgres?imgurl=https://www.msddvetmanual.com/-/media/manual/veterinary/images/ddd_dog_inside_ear.gif?la%3Den%26thn%3D0&imgrefurl=http://www.msddvetmanual.com/dog-owners/ear-disorders-of-dogs/ear-structure-and-function-in-dogs&tbnid=7VtivOx4kzPxrM&vet=1&docid=w_ymm4INXIq64M&w=450&h=481&hl=sl-SI&source=sh/x/im, 4. 3. 2019)

2.2.3 Reakcija mačke na glasen pok

Strah in šok ob pokih je najbolj opazen pri psih in mačkah, vendar strokovnjaki opozarjajo, da so mačke še celo nekoliko bolj dovzetne za stres kot psi. A mačke tega ne pokažejo na enak način, zato je to težje opaziti ter tako tudi težje pomagati. Največji problem mačke je stres, zaradi njenih občutljivih čutil.

Mačke so zaradi pokanja:

- vznemirjene,
- opazimo pospešeno dihanje oziroma sopenje,
- nemir in živčnost,
- pogosto mjavkajo,
- uničujejo predmete,
- poskušajo pobegniti ali se skrivajo v ozke in temne prostore,
- mačke so zmedene in ne vedo kam naj grejo,
- odklanja dotikanje in ljubkovanje,
- pogosto obiskujejo mačje stranišče ali urinirajo drugod po stanovanju,
- odklanja hrano,
- praskajo,
- se pretirano umivajo.

2.2.4 Reakcija psa na glasen pok

Glasni, nepričakovani zvoki ognjemeta psom povzročajo stres in tesnobo. Ob zvoku poka se psu:

- poveča srčni utrip,
- poviša adrenalin in povečajo se stresni hormoni,
- tresenje,
- skrivanje,
- cviljenje,
- stres,
- sopejo,
- bruhajo,
- urinirajo,
- uničujejo,

- se slinijo.

Psi lahko v takšnem stanju ostanejo še dolgo po tem, ko se pokanje že preneha, nočejo iz stanovanja, rep imajo spodvit globoko pod trebuh.

Poleg tega si psi glasnih pokov in svetlobnih efektov ne znajo razložiti, zato so še dodatno zmedeni in prestrašeni. Psi zaznavajo mnogo višje frekvence, zvoki so zanje intenzivnejši, slišijo vsaj petkrat bolje in tudi do štirikrat dlje od človeka (Kužek [online], 2019).

2.2.5 Pomoč psu in mački

Ostanite mirni, tudi če se žival prestraši, iz tega ne delajte drame, temveč se pretvarjate, kot da se ni zgodilo nič. Največjo napako, ki jo običajno storijo lastniki v tem trenutku je, da začnejo žival tolažiti, jo božati, se z njo pogovarjati: »Saj ni nič hudega, vse je v redu, naj te ne bo strah«. Žival vaših besed ne more razumeti, z božanjem pa ji dajete občutek, da je prav, da se boji, da so poki res nekaj slabega, nevernega (Kužek [online], 2019).

2.2.5.1 Pomoč psu

Psu lahko pomagamo na več načinov (Alfakan [online], 2019):

- Uporabite hrano ali najljubšo igračo, se poigrajte z njegovo najljubšo igračko ali ponovite trike, v katerih uživa.
- Na sprehod pojdite dovolj zgodaj.
- Poskrbite za fizično in mentalno zaposlitev ter psa prijetno utrudite.
- Pripravite mu varen, miren, temen kotiček, ki je zvočno čim bolj izoliran.
- Ponudite mu nekaj res slastnega za glodat, s čimer se bo zaposlil v času pokanja.
- Ostane doma in bodite psu v oporo.
- Izogibajte se glasnim zabavam ali krajem, kjer je velika verjetnost ognjemetov.
- Razmislite tudi o možnosti, da bi odpotovali v kakšne bolj mirne kraje, na primer v hribe.
- V kolikor je strah prevelik, mu pomagajte s pomirjevali. Pred uporabo se posvetujte z veterinarjem.
- Zavijte ga v posebne zavoje proti stresu.
- Glasnost radia, televizije povečajte, saj stene stanovanj, glasnega poka ne zadušijo dovolj.

2.2.5.2 Pomoč mački

Mački lahko pomagamo na več načinov (Alfakan [online], 2019):

- Mačka se naj izogiba krajev, kjer se uporabljajo pirotehnična sredstva.

- Mačko namestite v zaprte, temne prostore (stanovanje, garaža, klet, ...), kjer bodo bolj mirne in se bodo počutile bolj varne.
- V času ognjemetov in pokanja naj žival ne bo sama – zamotite jo z igro.
- Povečajte glasnost radia, televizije oz. zvoka, saj stene stanovanj zvoka dovolj ne zadušijo.
- Pri hujših oblikah stresa mački pomagajte s pasto, ki vsebuje blago pomirjevalo, dobite jo pri veterinarju in deluje od 6 do 12 ur.
- Mačke z besedami ne tolažite, saj se s tem še bolj zmedejo.

2.2.6 Reakcija divjih živali na glasen pok

Čutila divjih živali so bolj izostrena, saj živijo zunaj in so navajene na vse nevarnosti in težke življenjske razmere ter vreme.

Ob puku se divje živali prav tako prestrašijo in zbežijo v gozd ali v zavetje. Živali so zmedene in doživljajo bolečino, saj ne vedo kaj se dogaja. Ker so njihova čutila toliko bolj izostrena, je za njih še toliko težje.

Res je, da v novoletnem času, lovci najdejo veliko več mrtve divjadi. Glaven vzrok za pogin so prav glasni puki pirotehnik. Naše ljubljence lahko nekako zaščitimo, teh pa žal ne moremo, prepuščene so same sebi.

Ljudje redko pomislimo na posledice teh dejanj. To opazimo le takrat, ko se zgodi res nekaj hudega, kot je na primer pogin ali celo izumrtje določene vrste (Mlakar, intervju, 2019).

2.3 MEDIJSKO OZAVEŠČANJE

V medijih lahko zasledimo veliko oglasov, ki opozarjajo na škodljive učinke pirotehnik za ljudi in živali. Na internetu lahko zasledimo tudi peticije, ki pozivajo ljudi k prepovedi uporabe pirotehnik. Med njimi je tudi peticija, Tomaža Gregorca, ki jo je podpisalo čez 40.000 ljudi in so jo podprli tudi številni znani slovinci: Alenka Godec, Majda Širca, Sara Savnik (Pravapeticija [online], 2019).

Slika 3: Pravapeticija.

(Vir: www.tomazgorec.si/pirotehnika/, 24. 2. 2019)

Peticije lahko najdemo tudi na naslednjih internetnih straneh:

- www.pravapeticija.com/boj_proti_pirotehniki
- www.pravapeticija.com/prepoved_uporabe_vseh_pirotehninih_sredstev_brez_izjem

Veliko je tudi objavljenih člankov, ki ozaveščajo ljudi o tej tematiki:

- www.zdravo.si/pirotehnika-petarde-obsodimo/
- www.mariborinfo.com/novica/lokalno/maribor-proti-petardam-naj-tisti-ki-imajo-to-moc-prihranijo-trpljenje-zivalim/191065
- www.24ur.com/novice/slovenija/pokanje-petard-je-za-zivali-travma-po-kateri-si-ne-opomorejo-tudi-po-vec-mesecev.html
- www.24ur.com/novice/slovenija/zivali-lahko-zaradi-pirotehnike-zbolijo-in-umrejo.html
- www.rtvsllo.si/okolje/novice/petarde-ne-hvala-uzitek-ne-odtehta-morebitnih-posledic/354025

V decembru 2018 smo pa lahko zasledili tudi plakate družbe TAM TAM, ki so opozarjali na nevarnost in škodljivost uporabe petard in druge pirotehnike za ljudi in živali po mestih z akcijo »**Petarde? Ne, hvala!**«

Plakati so bili izobešeni tudi po vseh slovenskih osnovnih šolah in na javnih mestih.

Slika 4: Plakati.

(vir: val202.rtv slo.si/2018/11/reportaza-90/, 28. 2. 2019)

Akcija »**Petarde? Ne, hvala!**« sta podprla tudi dva znana slovenska vlogerja Pero Martić in Aleksandar Repić s svojim videom na: www.youtube.com/watch?v=anNt4IOXDHA (TAM TAM [online], 2019).

3 EMPIRIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE

3.1 OSNOVNI PODATKI O RAZISKAVI

V raziskovalnem delu najine naloge sva opravili intervju z veterinarjem gospodom Tilnom Mlakarjem iz veterinarskega centra Mlakar, ki nama je posredoval informacije iz njegove prakse.

Raziskavo sva izvedli v enem delu. Opravili sva anketo med učenci od 6. do 9. razreda na OŠ Mladika Ptuj, ki nama je bila v pomoč pri oblikovanju projekta Stop-pirotehnika.

3.1.1 Namen raziskave

S pomočjo anketnega vprašalnika želiva ugotoviti, koliko osnovnošolcev kljub medijski osveščenosti uporablja pirotehnična sredstva in katero socialno omrežje v največji meri osnovnošolci uporabljajo. Zanimalo naju je tudi, kateri medij je tisti, ki bi po njihovem mnenju bil najbolj prepričljiv pri ozaveščanju mladih o tej problematiki.

3.1.2 Populacija in vzorec

Anketirali sva 128 učencev od 6. do 9. Razreda na OŠ Mladika.

3.1.3 Metode dela

Pri delu sva uporabili naslednje metode:

- anketo,
- intervju in
- računalniško obdelavo podatkov (Word, Excel).

3.1.4 Pripomočki

Pripomočki, ki sva jih uporabili:

- literatura,
- anketni listi,
- intervju,
- spletno omrežje Instagram in
- računalnik z računalniško opremo.

3.1.5 Hipoteze

Najine hipoteze so naslednje:

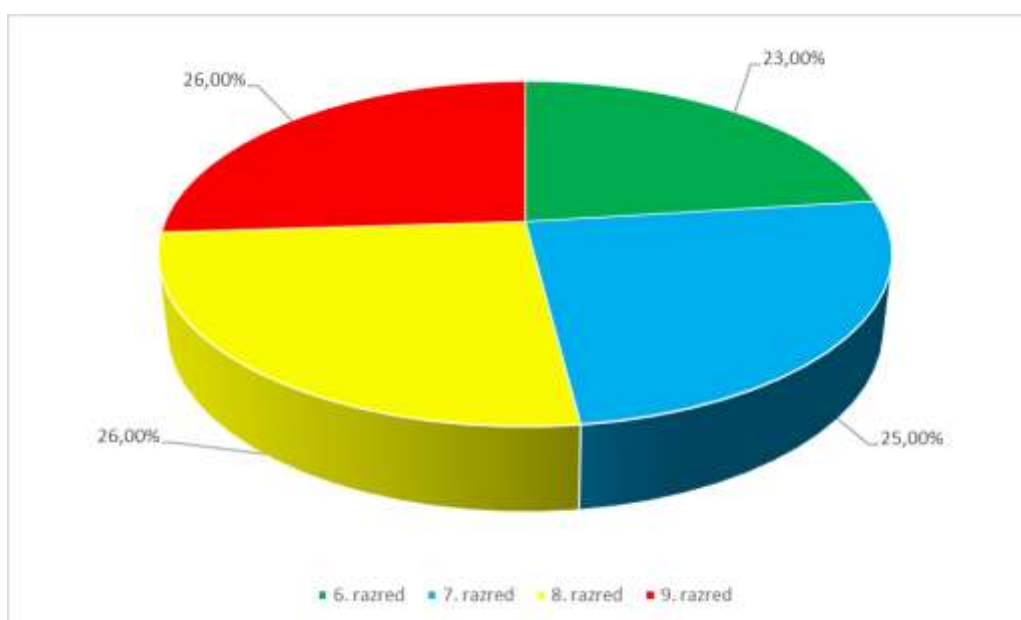
H1: Večina osnovnošolcev in njihovih družin uporablja pirotehnična sredstva.

H2: Osnovnošolci poznajo različne oglase, ki opozarjajo na negativen vpliv uporabe pirotehničnih sredstev na živali.

H3: Oglasi, ki opozarjajo na negativen vpliv uporabe pirotehničnih sredstev na živali osnovnošolcev ne odvrnejo od uporabe le teh.

H4: Osnovnošolce bi bolj prepričali oglasi na socialnih omrežjih.

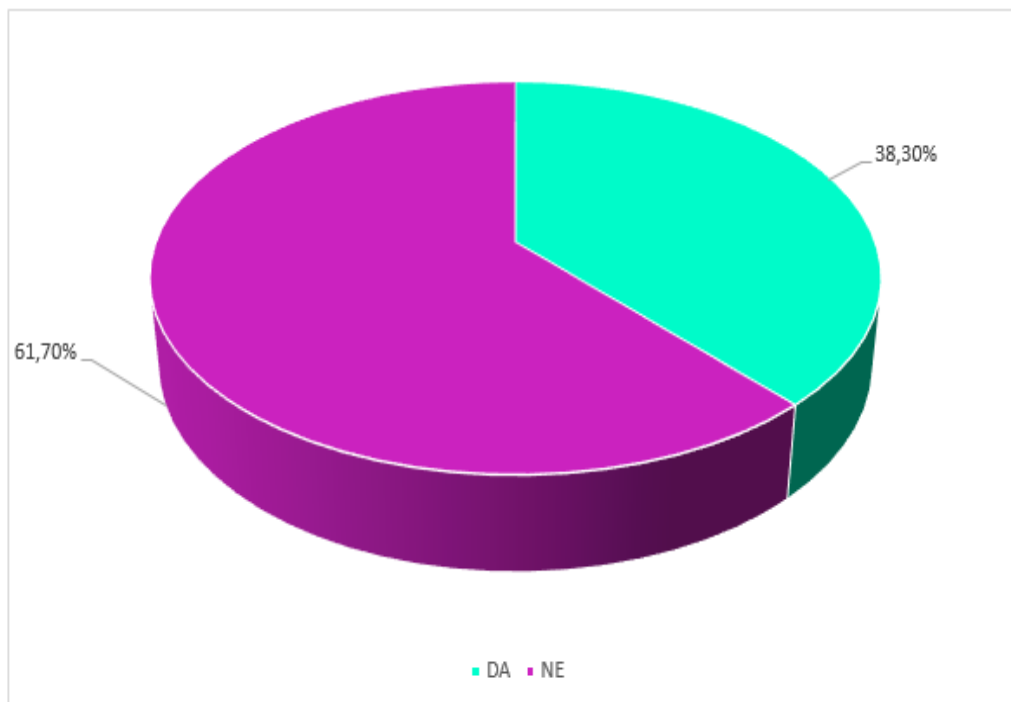
3.2 REZULTATI ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Slika 5: Starost.

(Vir: Lasten, 2019)

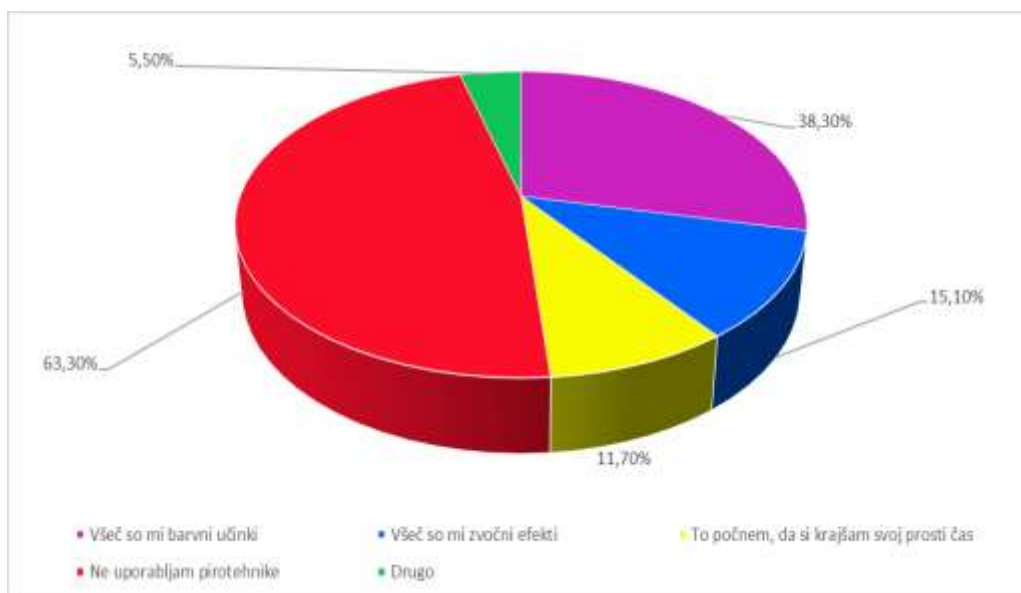
Anketni vprašalnik je reševalo 23% šestošolcev, 25% sedmošolcev, 26% osmošolcev in prav tako 26% devetošolcev.

Slika 6: Ali si ti in tvoja družina v prazničnem času uporabljala pirotehnična sredstva?

(Vir: Lasten, 2019)

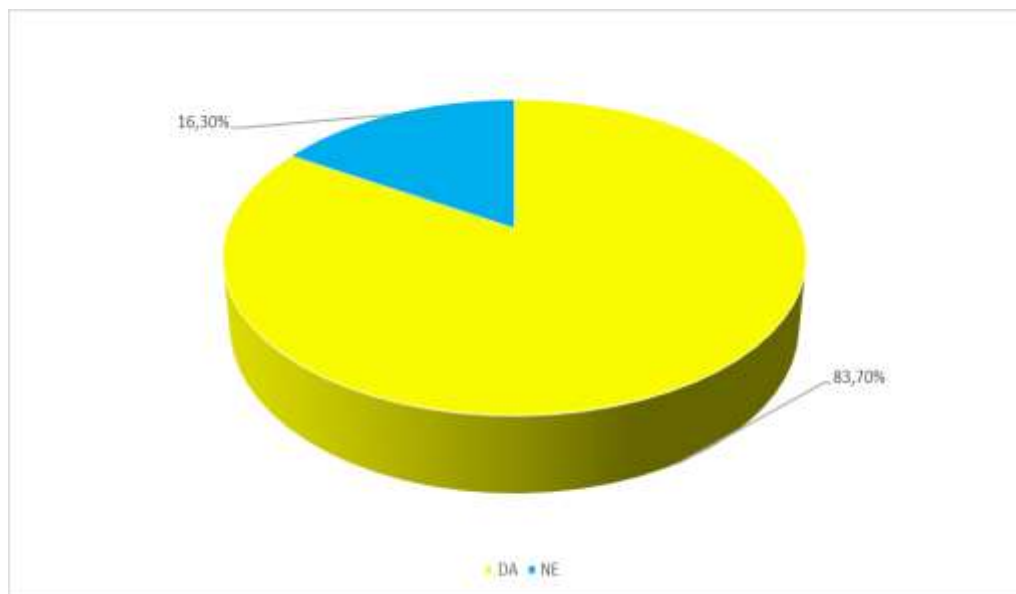
V anketi sva osnovnošolce vprašali, če uporabljajo pirotehnična sredstva, in sicer 38,30% učencev je odgovorilo DA in 61,70% jih je odgovorilo NE.

Slika 7: Zakaj uporabljaš pirotehnična sredstva?

(Vir: Lasten, 2019)

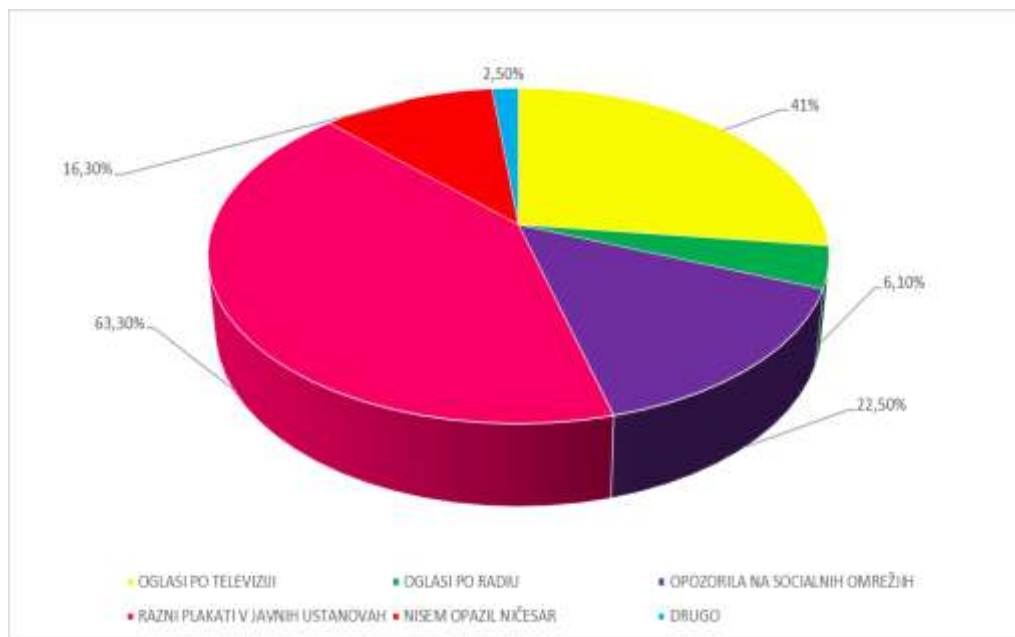
V raziskavi sva osnovnošolce vprašali kaj jih pri uporabi pirotehničnih sredstev privlači. Večini učencev, ki pirotehnična sredstva uporabljajo so všeč barvni učinki: 38,30%, zvočni efekti 15,10% in krajšanje prostega časa 11,70%. 63,30% učencev pirotehniko ne uporablja.

Slika 8: Ali si v tem času zasledil kakšne oglase, ki opozarjajo na to, kako vplivajo pirotehnična sredstva na živali? (Upoštevani odgovori tistih osnovnošolcev, ki so na tretje vprašanje v anketi odgovorili z DA.)

(Vir: Lasten, 2019)

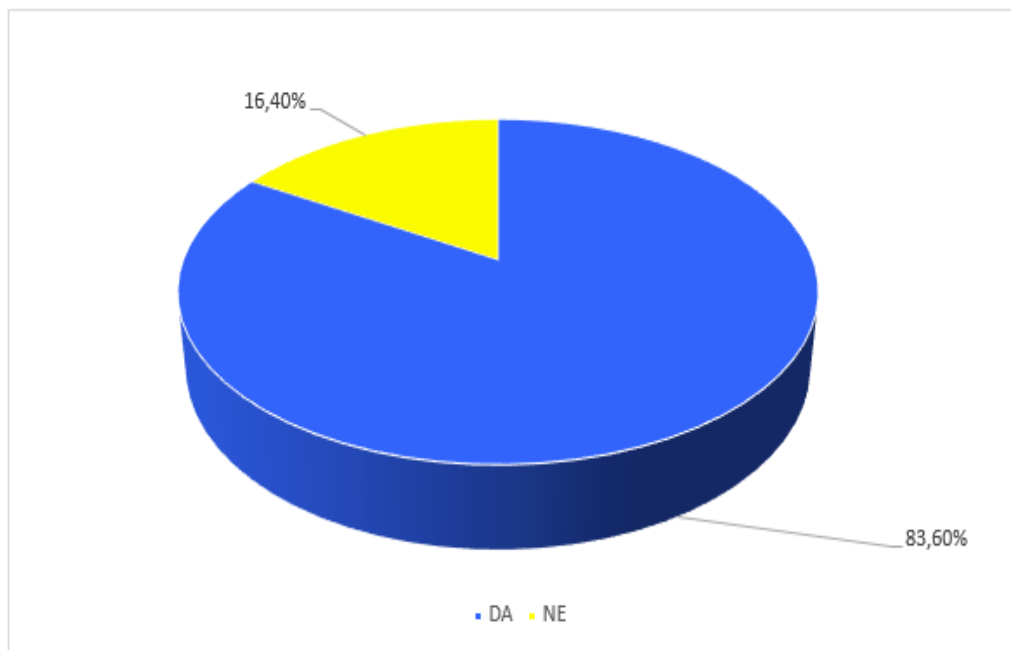
Večina osnovnošolcev: 83,70%, ki uporablja pirotehnična sredstva, je zasledila oglase, ki opozarjajo vpliv pirotehničnih sredstev na živali.

Slika 9: Kateri oglasi, ki opozarjajo vpliv pirotehničnih sredstev na živali, so ti ostali najbolj v spominu? (Upoštevani odgovori tistih osnovnošolcev, ki so na tretje vprašanje v anketi odgovorili z DA.)

(Vir: Lasten,2019)

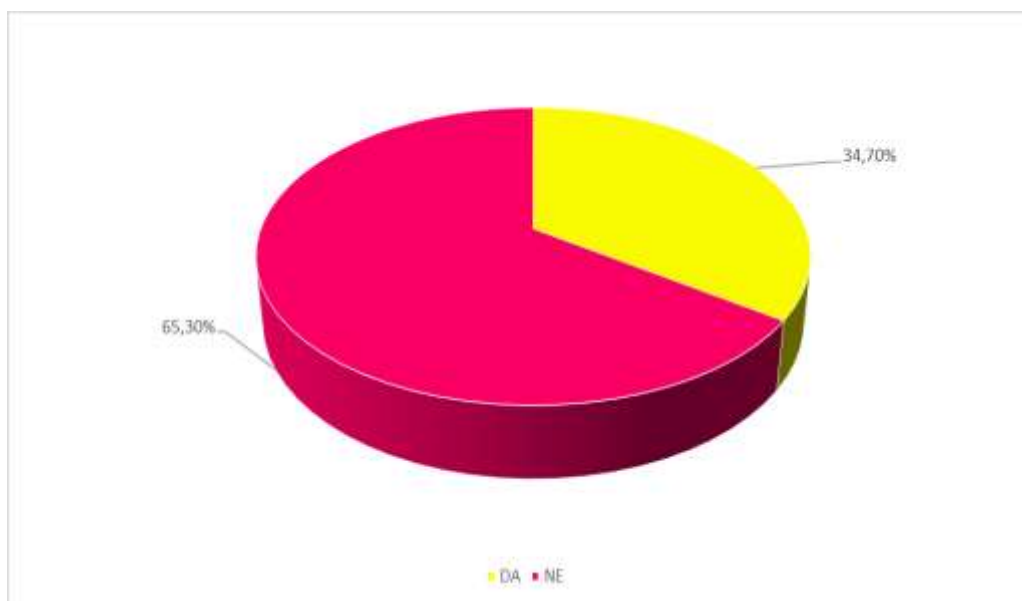
Osnovnošolcem, ki uporabljajo pirotehnična sredstva so najbolj v spominu ostali razni plakati v javnih ustanovah: 63,30%, oglasi po televiziji: 41%, opozorila na socialnih omrežjih 22,50%, oglasi po radiu 6,10%.

Slika 10: Ali si iz oglasov izvedel, kako uporaba pirotehničnih sredstev vpliva na živali?

(Vir: Lasten, 2019)

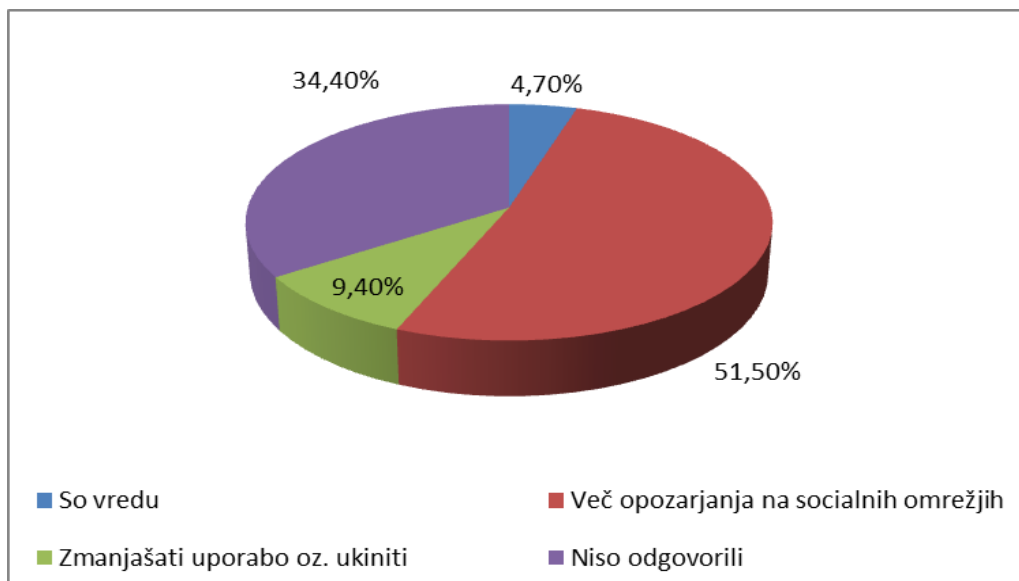
Večina osnovnošolcev: 83,60%, ki uporablja pirotehnična sredstva, je iz oglasov izvedela, kako le ta vplivajo na živali.

Slika 11: Ali te oglasi, ki opozarjajo na to, kako vplivajo pirotehnična sredstva na živali prepričajo proti uporabi le teh? (Upoštevani odgovori samo tistih anketirancev, ki so na 3. vprašanje odgovorili z da)

(Vir: Lasten, 2019)

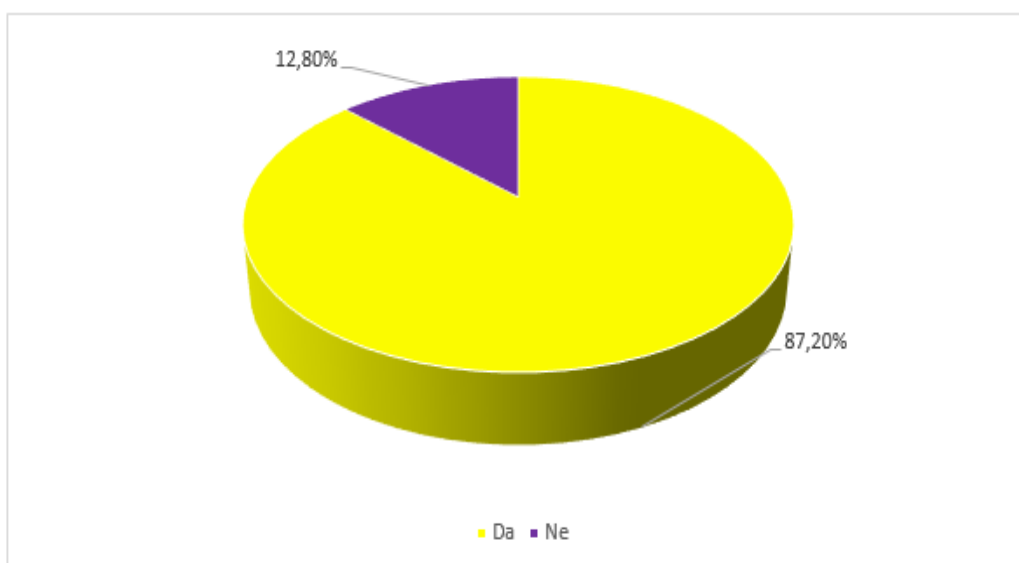
Osnovnošolcem: 65,30%, ki uporabljajo pirotehnična sredstva se oglasi ne zdijo dovolj prepričljivi.

Slika 12: Kakšne vrste oglasov bi predlagal/a oziroma kaj bi pri oglasih spremenil/a da bi bili dovolj prepričljivi, in bi ljudi odvrnili od uporabe pirotehničnih sredstev?

(Vir: Lasten, 2019)

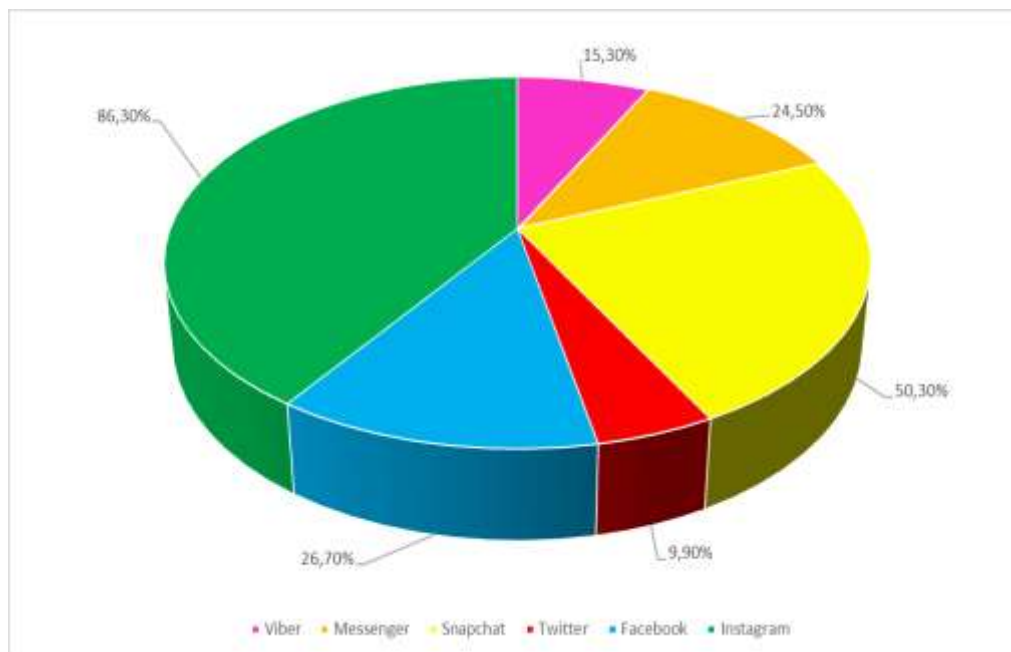
Osnovnošolcem, ki uporabljajo pirotehnična sredstva, bi bolj prepričala opozorila na socialnih omrežjih: 51,50%, 9,40% osnovnošolcev, bi ukinito uporabo, 4,70% jih ne bi spremenilo ničesar.

Slika 13: Ali si uporabnik katerega družabnega omrežja?

(Vir: Lasten, 2019)

Družabna omrežja uporablja 87,20% osnovnošolcev.

Slika 14: Katero družabno omrežja na spletu najpogosteje spremljaš in uporabljaš?

(Vir: Lasten, 2019)

Največ osnovnošolcev: 86,30% uporablja družabno omrežje Instagram, 50,30% jih uporablja Snapchat, 26,70% jih uporablja Facebook, 24,50% učencev uporablja Messenger, 15,30% jih uporablja Viber in 9,90% jih uporablja Twitter.

3.3 INOVACIJSKI PREDLOG

V najini raziskavi sva ugotovili, da smo generacija osnovnošolcev, ki največ družbeno socialnih vsebin pridobimo iz družbenih omrežij. Trenutno prednjači Instagram.

Instagram je družabno omrežje, ki uporabnikom omogoča deljenje fotografij in videoposnetkov iz svojega življenja, dodajanje napisov, urejanje fotografij s filtri in še mnogo drugega. Pri Instagramu lahko vzpostavljamo stike z drugimi uporabniki, tako da jim sledimo, komentiramo, všečkamo, jih označimo in se z njimi zasebno pogovarjamo (safe.si [online], 2019).

Ker želiva spoznanja iz najine raziskovalne naloge razširiti med osnovnošolce in na njih vplivati, da bi kritično razmislili o uporabi pirotehničnih sredstev, sva se odločili, da bova ustvarili Instagram profil z imenom stop – pirotehnika. Na tem profilu ozaveščava vse zainteresirane o škodljivi uporabi pirotehnik za živali in deliva zgodbe, menja in slike različnih porabnikov na to temo. Da je profil zaživel priča podatek, da imava do sedaj že 44 sledilcev, med njimi tudi društva za zaščito živali in kar nekaj objavljenih zgodb.

Slika 15: Posnetek zaslona.

(Vir: Lasten, 2019)

Profil urejava skupaj. V prihodnosti bova profil popestrili s še več vsebinami in ga razvijali. k sodelovanju želiva pritegniti še več sledilcev in napolniti s še več različnimi zgodbami in na ta način vplivati na čim večje število uporabnikov z namenom, pomagati živalim!

4 DISKUSIJA

Anketa nama je služila za pomoč pri pridobivanju odgovorov, ki so nama bili v pomoč pri oblikovanju spletne strani. V anketni vprašalnik je bilo zajetih 128 učencev iz naše šole od 6. do 9. razreda (v nadaljevanju osnovnošolci).

V hipotezi H1 sva predvidevali, da osnovnošolci in njihove družine uporabljajo pirotehnična sredstva. Najina hipoteza se je izkazala za pravilno. Osnovnošolci so na vprašanje: » Ali si ti in tvoja družina v prazničnem času uporabljala pirotehnična sredstva?« v 61,70% odgovorili z DA. Osnovnošolci so z 38,30% odgovorili z NE.

V hipotezi H2 sva predvidevali, da osnovnošolci poznajo različne oglase, ki opozarjajo na negativen vpliv uporabe pirotehnik na živali. Ta hipoteza se je pokazala za pravilno, kar 83,70% osnovnošolcev je zapisalo, da poznajo oglase povezane s tem. Prav tako sva izvedeli, da kar 83,60% osnovnošolcev pozna posledice uporabe pirotehnik na živali.

V hipotezi H3 sva predvidevali, da osnovnošolci vseeno uporabljajo pirotehnična sredstva kljub temu, da so videli razne oglase, kako pirotehnik vpliva na živali. Tudi ta hipoteza se je izkazala za pravilno, saj je kar 61,70% osnovnošolcev odgovorilo, da uporabljajo pirotehniko.

Pri hipotezi H4 sva predvidevali, da bi osnovnošolce bolj prepričali oglasi in opozorila na socialnih omrežjih (51,50%). To so tudi potrdili z njihovim predlogom, da želijo več opozarjanja na socialnih omrežjih. Hipoteza se je izkazala za pravilno.

5 ZAKLJUČEK

Kot lastnici živali vsako leto opazujemo, kako živali trpijo v času uporabe pirotehničnih sredstev. V tem času so časopisi in drugi mediji polni opozoril na to temo, vendar sva kljub temu dobili občutek, da se stvari vidno ne izboljšujejo.

V nalogi sva raziskali zgodovino pirotehnik in njeno delovanje, kjer sva ugotovili, da se pirotehnik skozi zgodovino ni veliko spremenila.

Raziskali sva tudi delovanje pasjega in mačjega ušesa, reakcijo psa in mačke na glasen pok, poučili sva se tudi o divjih živali, kako odreagirajo na pirotehniko in ugotovili, da veliko več divjih živali umre ob novoletnem času.

V raziskovanje sva vključili tudi intervju z veterinarjem Tilnom Mlakarjem, iz Veterinarskega centra Mlakar na Ptuju, kjer sva se poučili o tem, kako lahko našim hišnim ljubljencem pomagamo, da lažje preživijo novoletni čas glasnih pokov. Veterinar nama je povedal, da pa divjih živali žal ne moremo nikakor zaščititi.

S pomočjo ankete izvedene med osnovnošolci sva izvedeli, koliko jih dejansko uporablja pirotehnična sredstva, kljub temu, da so medijsko ozaveščeni, zakaj uporabljajo pirotehnična sredstva, kaj bi spremenili v oglasih, ki ozaveščajo ljudi o škodljivosti pirotehničnih sredstev za živali in kateri medij največ uporabljajo.

Največ osnovnošolcev uporablja družabno omrežje Instagram, zato sva naredili sva tudi svoj Instagram profil, kjer opozarjamo ljudi na nevarnosti in posledice pirotehnik. Na profilu deliva zgodbe ljudi, ki so se srečali z neprijetnostmi, s poškodbami svojih živali in o nepravilnosti uporabe teh sredstev. Pridružilo se nama je kar nekaj ljudi, društev in lastnikov živali, s katerimi želimo preprečiti uporabo teh škodljivih izdelkov in opozarjamo na posledice, ki so ne malokrat grozljive.

Na koncu raziskovanja sva pridobili veliko novih znanj na področju veterine in naravoslovnih ved. Glavna ugotovitev je, da zelo veliko ljudi uporablja pirotehniko in da jim ni mar za posledice in poškodbe. Sami zagovarjamo prepoved prodaje pirotehnik in sva virtualno sodelovali v raznih peticijah. Ker pa veva, da je skoraj nemogoče ukiniti masovno prodajo teh sredstev, vseeno upava, da sva s to raziskavo komu dokazali kako nepotrebno je metanje denarja skozi okno, samo za par sekund in minut užitkov. Stopimo skupaj, pomagajmo nemočnim bitjem in naravi!

Rezultate in načrte raziskovalne naloge sva predstavili tudi učiteljem in predstavnikom skupnosti učencev v naši šoli.

6 VIRI IN LITERATURA

Čečko, Z., Gobec, L., Novak, N., (Ne)varni ognjemeti. Raziskovalna naloga. Dostop: <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201604209.pdf> (08.02.2019).

Delo in dom, Domače živali in pirotehnika. Dostop: <https://www.deloindom.si/hisni-ljubljencki/domace-zivali-pirotehnika> (08.02.2019).

Kako naredimo anketo? Matzapiski.si. Dostop: <http://matzapiski.si/kako-naredimo-anketo> (03. 01. 2019).

Lovka, M., Kryštífek, B. *Živali: Velika ilustrirana enciklopedija*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003, str. 180 in str. 208.

Pasji horizont, Pasji sluh. Dostop: <http://www.pasji-horizont.net/FUN-pasji-sluh.html> (09.02.2019).

Projekt gimnazije Vič, *Pirotehnika*. Dostop: <http://projekti.gimvic.org/2014/2a/pirotehnika/vrste.html> (08. 02. 2019).

Projekt gimnazije Vič, *Pirotehnika*. Dostop: <http://projekti.gimvic.org/2014/2a/pirotehnika/zgodovina.html> (08. 02. 2019).

Safe.si, *Instagram*. Dostop: <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja> (12. 02. 2019).

Uredništvo Mucek, *Mačji sluh*. Dostop: <https://mucek.si/macji-sluh/> (08. 02. 2019).

Vardjan Rožič, T., *Psi in novoletno pokanje*. Alfakan. Dostop: <https://www.alfakan.si/blog/pes-in-pokanje/> (09. 02. 2019).

Verovnik, S., Psi se petard bojijo, upoštevajmo to. Večer. Dostop: <https://www.vecer.com/201212065859215-5859215> (09. 02. 2019).

7 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Priloga 2: Intervju

OŠ Mladika

Ptuj, 25. januar 2019

ANKETA

Pozdravljen/a,

sva Blažka in Zala, obiskujeva 8. razred in delava raziskovalno nalogo na področju veterine, z naslovom: Stop-pirotehnika. Če si pripravljen/a odgovoriti na nekaj kratkih vprašanj, nama boš s tem zelo pomagal/a.

1. Razred (obkroži)

- A) 6. razred
- B) 7. razred
- C) 8. razred
- D) 9. razred

2. Ali si ti in tvoja družina v prazničnem času uporabljala/a pirotehnična sredstva?

(obkroži)

- A) DA
- B) NE

3. Zakaj uporabljaš pirotehnična sredstva? (obkrožiš lahko več možnosti)

- A) Všeč so mi barvni učinki
- B) Všeč mi je zvočni efekt
- C) To počnem, da si skrajšam svoj prosti čas
- D) Ne uporabljam pirotehnik
- E) Drugo: _____

4. Ali si v tem času zasledil kakšne oglase, ki opozarjajo na to, kako vplivajo pirotehnična sredstva na živali? (obkroži)

- A) DA
- B) NE

5. Če si, kateri oglasi, ki opozarjajo vpliv pirotehničnih sredstev na živali, so ti ostali najbolj v spominu? (obkrožiš lahko več možnosti)

- A) Oglasi po televiziji
- B) Oglasi po radiu

- C) Opozorila na socialnih omrežjih
- D) Razni plakati v javnih ustanovah
- E) Nisem opazil ničesar
- F) Drugo: _____

6. Ali si iz oglasov izvedel, kako uporaba pirotehničnih sredstev vpliva na živali?
(obkroži)

DA   NE

7. Ali te oglasi, ki opozarjajo na to, kako vplivajo pirotehnična sredstva na živali preprečajo proti uporabi le teh? (obkroži)

DA   NE

8. Kakšne vrste oglasov bi predlagal/a, oziroma kaj bi pri oglasih spremenil/a, da bi bili dovolj prepričljivi, in bi ljudi odvrnili od uporabe pirotehničnih sredstev?
(zapiši svoje predloge)

---

9. Ali si uporabnik katerega družabnega omrežja? (obkroži)

DA   NE

10. Katero družabno omrežja na spletu najpogosteje spremljaš in uporabljaš?
(obkrožiš lahko več možnosti)

- A) Viber
- B) Messenger
- C) Snapchat
- D) Twitter
- E) Instagram
- F) Facebook

Hvala za tvoje sodelovanje! 😊

Ptuj, 1. februar 2019

Intervju z gospodom Tilnom Mlakarjem, dr. vet.

Intervju z gospodom Mlakarjem je potekal v prostorih Veterinarskega centra Mlakar na Ptuju.

1. Kako živali reagirajo na glasne puke in svetlobne efekte, ki nastajajo ob uporabi pirotehničnih sredstev?

Odvisno je od psa, vsakega posameznika, nekateri na svetlobo sploh ne odreagirajo, zato ker psi malo slabše vidijo. In zato mislim, da svetloba ni takšen problem kot pok. Pok je pa velik problem; psi odreagirajo predvsem s strahom, nekateri pobegnejo, drugi se skrijejo. Eni gredo proti puku, a večina jih gre vstran od poka.

2. Zakaj tako odreagirajo?

Psi slišijo približno 2 000 krat boljše kot ljudje. Če je že pri ljudeh precej glasno in takrat ko počí je za živali še toliko bolj. Res je, da je to odvisno tudi od pasme, npr. avstralski ovčar, sliši veliko bolj glasno kot jazbečar, saj ima jazbečar ušesa obrnjena navzdol. Vsekakor pa psi slišijo veliko glasneje kot mačke.

3. Kako uporaba pirotehnik vpliva na zdravje in počutje živali, in ali lahko za posledicami le-teh tudi umrejo?

Ja, res je lahko umrejo. Letos smo tudi mi imeli dva takšna primera živali s srčnimi obolenji, saj sta oba doživela srčni infarkt zaradi prevelikega stresa. Zagotovo pa je to nevarno za življenje živali. Zdrave živali načeloma od stresa ne poginejo, če so pa bolne pa je velika verjetnost smrti. Umirajo tudi ptice, saj ves čas nekontrolirano letajo, prizadene jih predvsem stres, saj so na to

zelo občutljive in zato tako množično umirajo tudi cele jate.

4. Kako lahko živali zaščitimo pred posledicami uporabe pirotehničnih sredstev?

Zunanjih živali ne moremo zaščititi, razen v primeru, da ukinemo prodajo pirotehnik. Jaz menim, da pirotehnika brez poka, samo s svetlobnimi efekti ni tako škodljiva za naravo in živali. Za naše hišne ljubljence poznamo veliko različnih prijemov, s katerimi jih lahko zaščitimo. Nekateri jih zavijajo v posebne ovoje, ki bi jih naj pred tem ščitili, sicer pa menim, da to ne pomaga dovolj. Prodajajo pa se tudi različni geli, ki pomirjajo živali. Svetujem, da so živali takrat v notranjih prostorih in se izogibajo glasne zunanosti. Letos smo pri nas obravnavali primer, ko so ljudje odšli za novo leto zvečer ob deseti uri na sprehod z psom in kuža je ob poku žal pobegnil. Prodajamo pa tudi druge različne učinkovine v obliki gela, kot je npr. Persen za ljudi, sicer pa tudi to kupujejo ljudje za svoje živali.

5. Ali se v vašem centru veliko krat srečate z živalmi in njihovimi lastniki, ki iščejo pomoč zaradi posledic uporabe pirotehničnih sredstev?

Ja vsakodnevno pridejo po nasvet največkrat v decembru in pa tudi novembru in januarju.

6. Katere so najpogostejše težave, ki jih imajo živali in njihovi lastniki?

Tisti ljudje, ki se zavedajo, da se njihove živali tega bojijo, imajo predvsem težave: Kam z kužkom?, Kaj takrat naj z njim počnejo? Vem, da nekateri praktično razmišljajo in zelo povečajo glasnost televizije, da kužke zamotijo, da ne slišijo glasnih pokov. To je zelo koristno, saj stene stanovanj ne zaščitijo dovolj glasnih efektov. Večinoma pa so težave v tem, da jim živali pobegnejo ali pa se stisnejo v kot in ne upajo ven, in upravljajo »svoje potrebe« kar znotraj stanovanja.

7. Kako pa je s prosto živečimi živali, ki jih ljudje ne moremo zaščititi?

»ZELO TEŽKO.« Živali, ki živijo celo življenje na prostem, kot npr. prosto živeče mačke in ptice so tega bolj navajene kot naši hišni ljubljenci. Te živali se vseeno nekako lažje skrijejo. Divje živali, ki pa slišijo še boljše kot mačke in psi, za njih pa še je bolj hudo, saj jim ne moremo nikakor pomagati.

8. Se vam zdi, da so ljudje dovolj obveščeni kako pirotehnika vplivana živali in kakšne posledice imajo živali zaradi uporabe le-te?

Veliko ljudi na socialnih omrežjih objavlja svoje zgodbe živali in so dovolj obveščeni, saj tisti, ki imajo svojo žival se pozanimajo in vedo škodljive posledice. Problem je takrat, ko ljudje nimajo svoje živali in jim je vseeno za posledice ali za njih sploh ne vedo, sicer pa to ve vedno več ljudi in to delajo za nalašč in ne pomislijo oz. jim je vseeno za naravo in živali. Dober predlog pa je tudi ta, da se čim več objavlja in opozarja na socialnih omrežjih, saj mladi dan danes ne spremljajo več radia in televizije.

9. Kaj bi po vašem mnenju še lahko naredili, da bi izboljšali obveščanje o škodljivosti?

Dober predlog je obveščanje na socialnih omrežjih, saj danes to vsi uporabljajo. Ali pa, da bi v šole uvedli terapevtske skupine psov, ki predstavljajo reakcije psov na pok in imajo tudi svoje kužke, ki predstavijo tudi to kaj že sam plosk pomeni za psa. Lahko bi tudi v šolah in ob cestah objavili različne plakate, saj danes veliko šolarjev prihaja iz mestnih blokov in ne vedo o škodljivih lastnosti.

Zapisala:
Zala Roškar